

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про Державний бюджет України на 2026 рік
(реєстр. № 14000 від 15 вересня 2025 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 15 вересня 2025 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 26 вересня 2025 року (протокол № 200) поданий Кабінетом Міністрів України проект Закону про Державний бюджет України на 2026 рік (реєстр. № 14000 від 15 вересня 2025 року) та пропозиції органів державної і судової влади щодо потреб фінансового забезпечення у 2026 році.

Конституцією України встановлено, що конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга статті 22). Відповідно до частини першої статті 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя.

Пунктами 7 та 8 частини п'ятої, частиною сьомою статті 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) визначено, що незалежність судді забезпечується, зокрема, окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим законом, і належним матеріальним та соціальним забезпеченням судді. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу визначених Конституцією України та законом гарантій незалежності судді.

Відповідно до частин першої та другої статті 146 Закону держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів відповідно до Конституції України. Забезпечення функціонування судової влади передбачає: окреме визначення у Державному бюджеті України видатків на утримання судів не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення правосуддя відповідно до закону; законодавче гарантування повного і своєчасного фінансування судів; гарантування достатнього рівня соціального забезпечення суддів.

У своєму Рішенні від 24 червня 1999 року № 6-рп/99 (справа про фінансування судів) Конституційний Суд України звертає увагу на те, що однією з конституційних гарантій незалежності суддів є особливий порядок фінансування судів, а важливим механізмом їх забезпечення є встановлений частиною першою статті 130 Конституції України обов'язок держави забезпечувати фінансування та належні умови для функціонування судів і

діяльності суддів. Централізований порядок фінансування судових органів з Державного бюджету України в обсягах, які мають забезпечувати належні економічні умови для повного і незалежного здійснення правосуддя, фінансування потреб судів має обмежити будь-який вплив на суд і спрямований на гарантування судової діяльності на основі принципів і приписів Конституції України (абзац третій пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

Члени Комітету звертають увагу на те, що 06 червня 2024 року Верховна Рада України ратифікувала угоду щодо Плану для Ukraine Facility, затвердженого Радою Європейського Союзу 14 травня 2024 року, який, в свою чергу є основою для реалізації програми фінансової підтримки України від Європейського Союзу протягом 2024-2027 років. Програми підтримки включають, зокрема, продовження реформи судової системи, спрямованої на відновлення довіри до судової влади в Україні.

В той же час, 14 травня 2025 року Кабінетом Міністрів України схвалено Дорожню карту з питань верховенства права, яка є всеохоплюючим стратегічним документом, що визначає комплекс реформ у межах переговорного процесу щодо членства України в ЄС за переговорними Розділом 23 «Судова влада та основоположні права» та Розділом 24 «Юстиція, свобода і безпека». Дорожня карта містить низку заходів і реформ у сфері правосуддя, спрямованих на подальше зміцнення незалежності суддів та їхніх органів, посилення їх підзвітності та доброчесності, заповнення судових вакансій і завершення перевірки чинних суддів, підвищення ефективності, доступності та якості правосуддя, цифровізацію судочинства, наближення системи правосуддя до міжнародних стандартів.

Комітет, розглядаючи проекти законів про державний бюджет України, проекти бюджетних декларацій неодноразово висловлював позицію, що у визначенні розміру прожиткового мінімуму, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, має бути використаний уніфікований (єдиний) і недискримінаційний підхід для всіх зазначених категорій осіб.

Крім того, члени Комітету зазначають, що пунктом 3 розділу «Прикінцеві положення» проекту Закону про Державний бюджет України на 2026 рік пропонується зупинити на 2026 рік дію низки нормативно-правових актів, у тому числі частини другої статті 18 Закону України «Про судову експертизу» щодо розміру посадових окладів судових експертів.

Конституційний Суд України у своєму рішенні від 09 липня 2007 року № 6-рп/2007 (справа про соціальні гарантії громадян) встановив, що зі змісту положень Конституції України та Бюджетного кодексу України вбачається, що закон про Державний бюджет України як правовий акт має особливий предмет регулювання, відмінний від інших законів України – він стосується виключно встановлення доходів та видатків держави на загальносуспільні потреби, тому цим законом не можуть вноситися зміни, зупинятися дія чинних законів України, а також встановлюватися інше (додаткове) правове регулювання

відносин, що є предметом інших законів України (пункт 4 мотивувальної частини Рішення).

Комітет 16 вересня 2025 року звернувся до головних розпорядників бюджетних коштів, а також до Ради суддів України, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Служби судової охорони, Національної школи суддів України з проханням надати свої зауваження до законопроекту про Держбюджет на 2026 рік та пропозиції до його додатків.

До Комітету надійшли пропозиції від Конституційного Суду України, Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, Вищої ради правосуддя, Міністерства юстиції України, Державної судової адміністрації України та (окремо від головного розпорядника) від Служби судової охорони, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Національної школи суддів України.

Загальна додаткова потреба головних розпорядників бюджетних коштів у 2026 році становить 17 281 560,9 тис. грн.:

Найменування головного розпорядника	Додаткова потреба (тис. грн.)
Конституційний Суд України	171 055,8
Верховний Суд	445 258,8
Вищий антикорупційний суд	66 429,1
Вища рада правосуддя	64 135,2
Міністерство юстиції України	1 021 339,7
Державна судова адміністрація України	15 513 342,3

Служба судової охорони зазначає про критичну потребу у додаткових 450 132,8 тис. грн. (з яких оплата праці 380 078,5 тис. грн.), а також 1 421 800,3 тис. грн. на виконання рішень судів.

Для забезпечення своєї діяльності Національна школа суддів України потребує додатково видатків на суму 8 981,0 тис. грн. (з яких видатки споживання із загального фонду 4 913,4 тис. грн. (у том числі оплата праці 4 027,4 тис. грн.) та видатки споживання із спеціального фонду 4 067,6 тис. грн. (у тому числі комунальні платежі і енергоносії 1 992,0 тис. грн.).

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у своїх пропозиціях зазначила про необхідність додаткового фінансування видатків споживання загального фонду в розмірі 37 129,3 тис. грн., з яких 30 434,0 тис. грн. становить оплата праці.

Заслухавши на засіданні Комітету представників головних розпорядників бюджетних коштів щодо додаткових потреб у фінансуванні та представників Міністерства фінансів України відповідно до частини першої статті 156 Регламенту Верховної Ради України, обговоривши положення проекту Закону України про Державний бюджет України на 2026 рік, Комітет вирішив:

1. Запропонувати Комітету з питань бюджету у проекті Закону України про Державний бюджет України на 2026 рік (реєстр. № 14000):

1) у статті 7 використати уніфікований (єдиний) і недискримінаційний підхід у визначенні розміру прожиткового мінімуму, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, для всіх зазначених категорій осіб;

2) у розділі «Прикінцеві положення» пункт 3 виключити.

2. Підтримати пропозиції, надіслані органами державної та судової влади, до проекту Закону про Державний бюджет України на 2026 рік та рекомендувати Комітету з питань бюджету збільшити передбачені у додатку видатки в розмірі 17 281 560,9 тис. грн. (для Конституційного Суду України, Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, Міністерства юстиції України, Вищої ради правосуддя, Державної судової адміністрації України) (додається).

3. Надіслати до Комітету з питань бюджету пропозиції органів державної влади, органів та установ судової влади пропозиції щодо збільшення фінансового забезпечення у 2026 році, у тому числі наданий Державною судовою адміністрацією України додаток № 7 до законопроекту (додаються).

4. Представниками від Комітету з питань правової політики на засіданні Комітету з питань бюджету визначити Голову Комітету Маслова Д.В., заступника Голови Комітету Павліша П.В. та керівника робочої групи з питання забезпечення належного фінансування судової влади в Україні, члена Комітету Демченка О.С.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

